

Verus Amicus

*Az ejtőernyős torony mellett
pupos, hétrét
repülőgép állott, tudod, kié volt.
Szócs Géza, „Fénykép a Lustig-testvérekről...”*

Rövid magyarázattal tartozom, annak ellenére, hogy tragikus történetünk figyelmes olvasója már sejtí, miről van szó: azokban a hónapokban, amikor szőkevény voltam és eltűntem otthonról, lévén Apostolescu kebelbeli jóbarátja, durva gyapjúpokróccal takartam el a valóságot, holott éppen akkoriban vált a kolozsvári téglagyár szerencsétlen Direktora egy összeesküvés áldozatává, melyhez foghatót voltaképpen a város egész történetében nem találunk, ráadásul a milícia, a szekuritáte, vagyis az igazságszolgáltatás szervei és a szakszervezetek sem segíthettek semmit. Még szerencse, hogy a Direktor elvtársnak maradt egy megbízható szövetségese, t.i. a fent említett tiszteletre méltó intézményeken kívül, és ez a szövetséges nem volt más, mint az egyetlen téglavető, akiben még megbízhatott: Ilie Cirlau csoportvezető, azaz én magam!

De lássuk, mi történt velem azután, hogy a Libás Ember kidobott a Zsuzsi-vonatból: a sínek mentén igyekeztem folytatni utamat, ám a nyomot csakhamar elveszítettem, olyannyira vékonyak voltak a sínek és olyannyira bozótos az ösvény, amelyen végülis eltévedtem. A holdfény is alig talált utat az ágak között! A sínek hirtelen az avartakaró alá veszttek, én pedig, kimerülten a fáradságtól, az éhségtől, és különösen attól az előérzettől, hogy halálos ellenségem, a piktör örökre elrabolta a barátomat, erőtllenül estem össze. Még sírni sem volt erőm. A halálraítéltek tehetetlen közönyével hallgattam az erdő éjszakai neszeit, melyek máskor a rémületbe kergettek, de amelyeket most alig hallottam, hiszen végem volt. ...

*

**

...Oh, be szép!

Mi történt? Mintha értelmes csillámok milliárdjai keltek volna elő az erdő rejtekhelyeiről, és ragyogtak volna körülöttem: így már nem is volt olyan sötét, a pázsitos pedig, ahol feküdtem, egy szabadtéri akolra emlékeztetett, ahol az erdő valamennyi élőlénye összegyűlt: farkasok, zergék és baglyok, hatalmas és kövér csigák, vadjuhok, lágy tapintású féreg és a legkülönbélebb színű emlősök; a prémeknek, tollazatoknak és pikkelyeknek ez a kavalkádja lassan-lassan szelíd menetté szerveződött. Mégse hittem, hogy én lehetek ennek a megható szolidaritásnak a címezettje, míg egy ló ki nem vált a vadak sorából és el nem magyarázta, hogy az élőlények, akiket megindított lelkiállapotom, ezzel a felvonulással akarnak felvidítani.

– Csakugyan megérdemelném én ennyi teremtmény figyelmességét? – kérdeztem a lovat, akitől meglepetéssel hallottam, milyen gyorsan ment a híre hazánk állatai között, hogy Konstanccán megmentettem a picinyke tapírt, és hogy attól kezdve a legtöbb gerinces állat, de még a gerinctelenek közül is sokan, saját hőségnek tekint, és mint ilyet ünnepel!

A pompás díszmenet mozgásba lendült, és az állatvilág tüneményes forgataga feledtette szerencsétlenségemet, aminek különösen a nagy számban érkező tapírok örültek. De mindez nem tartott sokáig, az állatkák sorain nyugtalanság hullámmozott végig. "Megint sír..." – susogták egymás között és hozzámküldték a lovat, hogy megtudja az okát.

– Hogyne lennék szomorú – válaszoltam –, hogyne lennék szomorú és hogyne sírnék, te ló!? Amikor látom, hogyan vonul fel az állatfajták- és egyedek sokasága. ... Mindannyian olyan jók vagytok hozzám és olyan szépen masszíroztok, de akárhányszor nézem és fürkészem végig a díszmenetet, éppen az én legkedvesebb emlősömet nem találok soraitok között! Azért sírok, mert mindannyian eljöttetek, csak az én kedves emlősöm hiányzik. ...

– És melyik a tapírok barátjának legkedvesebb emlőse? – kérdezte a ló.

– Az EMBER az én legkedvesebb emlősöm, és különösen egy bizonyos azok közül is, akit nem láttam, amióta elvetemült módon elszakították tőlem, és akit én szeretnék kiszabadítani, de nem tudom hogyan lássak hozzá, mivel elveszítettem a sínek nyomait és nem tudom hogyan juthatok el a Barátság Templomához: ezért sírok, lovacska. ...

*
**

Gyűlölöm az erdőt, gyűlölöm üres illúzióit, különösen az éjszákát, különösen a tavaszt, különösen amikor egyedül kell átvágnom a lehetetlen fatörzsrengeteget, és nincs magányomnak más igaz tanúja, mint képzeletem szüleményeinek bizonytalan parádéja.

De nem, a távolság, egyik fától a másikig, mintha növekedett volna, és imitt-amott a penészlő füvet aszfaltfoltok takarták el: semmi kétség, az átkozott erdőnek lassan vége, a város már nincs túl messze!

A Fellegvár kopár ormain egyetlen lámpa sem égett, a föld megfagyott és tucatnyi varjú keringett az ejtőernyősök tornya fölött. S lám, a torony előtt ott lógott a nyilvános akasztás öt hullája, kezük hátra kötözve, nyakuk kitekerve. Nem kellett egészen közel mennem, hogy felismerjem az első akasztott masszív és robosztus alakját: Varga volt; ő, majd a három másik csoportvezető, végül a téglagyár portása himbálózott lassan az éjszakai szélben. Mindegyikük hasára azonos szövegű táblácskát madzagoltak:

AZ ÁLLAMI TERV NEM TELJESÍTÉSE MINDEN TEKINTETBEN
EGYENLŐ A KÖZVAGYON MEGLOPÁSÁVAL ÉS PÉLDÁSAN
MEG KELL BÜNTETNI.

Mulgareanu hadnagy összes művei, VI. köt. 8. fejelet.

– Hé, fiú, figyelj csak ide! – A hang az ejtőernyősök tornya felől jött.

– Egy, kettő! Egy, kettő, három!

Valaki feltűnt a tornyon, fonalat forgatott maga körül, majd siklani kezdett a levegőben ..., csodák csodája! Pedig még ejtőernyője sem volt!

Néhány pillanat múlva, könnyedén, tisztán és fehéren akár egy hópehely, tündér szállt le mellém.

– Tetszett az ugrásom?

– Nagyon tetszett! Na és hogy ejtőernyő nélkül!

Éppen szemközt állt velem a tündér, mosolygott, hajának csodálatos fekete fürtjei összefonódtak a ruha fodraival. Vastag, húsos ajkait pirossal festette ki.

Az akasztófákhoz közeledve tündérem végig az öt hullára bámult. Az egyik varjú Varga vállára telepedett és a fejét csipkedte. A tündér erőlyesen csapta össze tenyereit, a madár ijedten röppent tova.

– Szegény téglavetők... – fakadt ki a tündér. Úgy mondják, Mulgareanu, nemhogy csökkentené a termelést, de személyesen akarja irányítani a gyárat! Hah! Mintha gyárigazgatókból lenne hiány, és nem téglavetőkből... Mit gondolsz?

Tekintettel a zavaros időre, amelyből Kolozsvár oly nyilvánvaló módon részesült, arra gondoltam, csipetnyi elővigyázatosság nem árthat, habár a tündér, mint olyan, alapjában bizalmat sugallt.

– Hál' Istennek, nekünk ilyen problémáink nincsenek – rántottam meg a vállam. A konstancai kikötőben, ahol egyébként teljes normában dolgozok, nemcsak hogy teljesítettük a tervet, de időről időre túlteljesítjük!

– A konstancai kikötőben? Azt akarod mondani, hogy konstancai vagy?

– Konstancai hát, ősidőktől fogva!

– Ez jó! Sem az arcod, sem a kiejtésed nem vall konstancaira! Na álljunk meg egy szóra! Én már láttalak téged valahol... Nem Ilie a neved véletlenül? Persze hogy az, te vagy az a téglavető, akit Apostolescu elvitt a tengerre, hogy nem vettem ezt észre a legelején?

Rémületemben futásnak eredtem: arra nem számítottam, hogy ilyen gyorsan lelepleznek. De látva a többi csoportvezető nyakán a kötelet, eszembe jutott a levél, amit még a volt szomszédomnak, Pirvan-nak írtam, eszembe jutott a Direktor elvtárs összetört arca, és kegyetlen erővel világosodott meg előttem, mennyire bizonytalan és veszélyes lehet egy téglavető élete, ha kikerült Apostolescu kapitány védelmező szárnyai alól! Hiába futottam lélekszakadva!

A tündér nyomban utolért:

– Állj már meg! Állj meg, nem bántalak, Ilie! Hogy nem ismeresz meg? Cleopatra Ispescu vagyok, a kapitány cselédje...

– Cleopatra? Ilyen későn a Fellegvárban?!

Az izgalomtól félholtan szorítottam karjaimba Cleopatra-t, miközben forró könnyeimmel a fagyott füvet öntöztem.

– Cleopatra, Cleopatra, ha tudnád, hogy mi történt. ... Hol van Apostolescu?

– Apostolescu otthon van. Hol lehetne máshol, ha nem otthon, a Barátság Templomában? Amióta lerombolták a Barbusse utcát, csak a Barátság Templomában lakik, és hogy őszintén mondjam, nekem így sokkal egyszerűbb. Képzeld csak el, előtte kétszer annyi munkát kellett végezni: két konyhát fenntartani, két lakás padlóját síkálni, egyáltalán nem volt könnyű. ...

– A Barátság Temploma... Minden nyom a Barátság Templomához vezet... De miért rombolták le a Barbusse utcát? És miért

akasztották fel a csoportvezetőket és a téglagyár portását? Mondd meg nékem, oh Cleopatra, mi történik ebben a városban?

– Mi történik? Nem történik semmi! Azt mondom, nemcsak azért akasztották fel ezeket az embereket, hogy elvonják a nép figyelmét...

– És mi ez a Barátság Temploma? Kérlek, azonnal vezess oda!

– Van különleges meghívód?

– Nincs.

– Különleges meghívó nélkül lehetetlen, drága Ilie! Öt rendőrökön őriz, majd ugyanazon szekuritátésokkal védenek egy magas és áthatolhatatlan falat egy sötét erdő közepén, a fal mögött van egy tó, a tó közepén egy sziget, a Barátság Temploma pedig pontosan ezen a szigeten emelkedik. Csak különleges meghívóval lehet bejutni oda, ugyanis a Barátság Temploma egy felülmúlhatatlan értékű szimbolikus és művészi emlékmű.

– Jó, jó, Cleopatra, de tudd meg, különleges esetről van szó, a barátom veszélyben van, elrabolták! Te azt nem tudod, a tengeren voltunk, együtt laktunk egy ketrecben, és csodálatos egyetértésben éltünk, de egyszer csak jött egy gonosz ember, egy elvetemült, aki piktornak adta ki magát, és elrabolta Apostolescu kapitányt, és minden okom megvan, hogy azt higgyem, éppen ott tartja fogva: a Barátság Templomában!

Cleopatra szomorúan mosolygott:

– Arra nem gondoltál, hogy Apostolescu rabolta el a piktort, és nem fordítva? Vagy az is lehet, hogy mindketten önszántukból, senkitől sem kényszerítve mentek a Barátság Templomába? Ah, egy ideje már nem múlik el szezon anélkül, hogy egy-egy szerencsétlen kívülrekedt ne dörömbölne a Templom zárt kapuján. ... S te, Ilie, ha tudnád, milyen siralmas állapotban vagy! Gyere el hozzám, legalább az arcod mosd meg, egyél valamit, én pedig elmagyarázom, hogyan állnak a dolgok, azután meglátjuk, mit is tehetünk. ...

Cleopatra a toronyban lakott férjével, az ejtőernyős Ispescuval: egymást felváltva mindketten az ugrást gyakorolták, Ispescu nappal, Cleopatra éjjel, a rövid szünetekben, amelyeket a nehéz szolgálat megenged. Mielőtt beléptünk, Cleopatra újra összecsapta tenyerét, mert a varjak újból az akasztott társaságon lakmároztak: de nem sikerült elzavarni őket.

– No, lépj be, Ilie, de halkan beszélj, Ispescu alszik. Az ejtőernyősök tornyának alacsony vasajtaja éles nyikorgással tárult. Beléptünk, és nyomban megcsapott az ejtőernyők penetráns szaga. Cleopatra villányt gyújtott.

– Csendben legyél, Ilie, csendben – suttogta Cleopatra. Elhelyezkedtem az asztalnál, amelyik csak úgy roskadozott a sok finomság alatt: szalonna, hagyma, olaj, sőt még kenyér is volt. Cleopatra nem jött az asztalhoz, csak nézte, amint mindent behabzsolok.

– Én tündér vagyok – mondta, – ezért nem eszek, de mint a Központi Felügyelőség alkalmazottjának jogom van az élelmiszerjegyekhez, és amikor adnak valamit, nyomban elhozom, látod, megéri, hisz' sohasem tudhatja az ember, mikor toppan be vendég!

Hálásan mondtam köszönetet előrelátásáért. Dugig tömtem magam, majd ismét kimentünk, hogy ne zavarjuk Ispescu-t, aki az emeleten hortyogta az igazak álmát.

Cleopatra-nak igaza volt: tele gyomorral némileg megnyugodtam, sokkal kevésbé esett nehezemre meghallgatni beszámolóját. És íme, mit mesélt nekem, amíg az ejtőernyősök tornyában komótosan őrséget álltam: néhány éve Apostolescu kapitány szokásává tette, hogy május elseje reggelén társat választ nyári kiruccanásaihoz. Magától értetődik, hogy ez a szokása a Központi Felügyelőségen is köztudott volt, és néhányszor előfordult, hogy a vakáció kellős közepén elhagyta a barátját anélkül, hogy meghívta volna tavasszal a Barátság Templomába. Cleopatra őszintén szánakozott fölöttem, de nagyon is jól ismerte főnökét: olyasvalaki számára, mint én, aki kiesett a kegyeiből, nem lehetett semmit sem tenni. ...

Emlékeim bizonytalan pókhálószövedékén át természetesen egészen másként láttam a dolgokat: talán nem én javasoltam a kapitánynak, fussunk világgá? Talán nem én ráncigáltam, hogy menjünk a tengerpartra? Vagy talán az egész csak képzelődés volt? Lehet, hogy minden pontosan fordítva történt, mint ahogyan azt gondoltam? Jaj, sem erőm, sem türelmem nem volt, hogy mérlegelni tudjam ezeket a szörnyű ellentmondásokat. ...

– És a piktor? – kérdeztem, miközben lassan elhatalmasodott rajtam a mélabú és a beletörődés.

A Központi Felügyelőség tündére vállat vont:

– Nekem se tetszik ez a piktor. Arrogáns és tele van kelésségekkel, de mit tehetünk? Nincs más, minthogy türelmesen várakozzunk, előbb vagy utóbb a kapitány őt is meg fogja unni. ... Óh, ezek az átkozott varjak, a lelkemet eszik meg!

Cleopatra egy követ hajított feljűk, de a varjú helyett csak Varga merev hasát találta el. A táblácska a fűre esett az akasztotról, de a madár zavartalanul lakmározott tovább.

– AZ ÁLLAMI TERV NEM TELJESÍTÉSE... – olvastam erőltetve a leesett táblácskáról – ... KÖZVAGYON MEGLOPÁSÁVAL. ...

A Hold, amelyet a felhők egy időre elrejtettek, most újra előbukkant, zöldes sugaraival átrajzolt mindent; a táblácskára vegytintával írt szavakat, a földet, az akasztófákat, de még bennünket is egy gép beteges precizitásával rajzolt át. Milyen ellenségessé vált hirtelen a Fellegvár! És milyen hiábavalónak bizonyult az érzelmek tartósságába vetett hitem. ...

Megfájdult a fejem.

– Emlékszel, Cleopatra, emlékszel még, milyen jó volt régen, amikor mi ipari alapozóst játszottunk, te pedig a konyhából almát és vizet hoztál nekünk?...

Cleopatra megsimogatta a fejem búbját: úgy látszik, megsajnál.

– Hagyd csak, lllie, nem lesz ez mindig így... Tudod mit, van egy ötletem: hány óra is van? Háromnegyed tizenkettő? Nagyon jó! Nekem éjjélkor mindenképpen meg kell jelennem a Barátság Templomában, van egy kis elintéznivalóm. Mégis magammal viszlek, pedig tudom, hogy tilos, de nem érdekel! Magammal viszlek, és akkor majd meglátod, hogy ez a te Apostolescu-d érdemelő ennyi könnyet.

– Köszönöm néked, Cleopatra, köszönöm! – kiáltottam boldogan és forró csókokkal illettem a Központi Felügyelőség tündérének mind a tíz ujját.

– Ígérd meg viszont, hogy a Templomnál befogod a szád és egy szót sem szólsz, bármit is látnál vagy hallanál, mert ha Mulgareanu elkap. ...

Cleopatra figyelmeztetése fölösleges volt: amennyire lehetett, most már előttem is világos volt, Mulgareanu hadnaggyal nem lehet viccelődni.

– Apropó Mulgareanu – szóltam –, mondd csak, Cleopatra, igaz-e, hogy a hadnagy megparancsolta, hogy rombolják le valamennyi téglavető házát? És... és a Barbusse utcát miért romboltatta le? Hiszen ott nem is lakik senki a gyárból!

Cleopatra lekicsinylően legyintett:

– Ah, az a Mulgareanu nem normális... de te melyik világon élsz kisfiam, mondd meg szépen?! Régi úgy ez már a téglavető házával, Mulgareanu úgy fogyasztja a téglákat mint a bolond, és most az az ötlete támadt, hogy az egészét még szisztematikusabbá teszi... No, várjunk csak, mikor voltál te utoljára a városban?

– Mióta elszöktünk Apostolescu-val, nem jártam Kolozsvárra. Az imént érkeztem, éppen az erdő felől, így a városba nem mentem le.

– Vagy úgy, teljesen érthető. Gyere gyorsan, mert nincs túl sok időnk, és – mondom – éjjélkor dolgom van a Templomban, s ha egy kicsit sietsz, előbb megmutatom a várost!

Cleopatra nyakába csimpaszkodtam, combjaimat pedig szorosan a dereka köré fontam. A tündér lendületet vett és észrevétlenül elrugaszkodott a földről: és lám, repültünk, a varjak nem győztek csodálkozni, még a lakmározást is abbahagyták, miközben bámultak ránk, – no persze semmit sem értettek abból, ami velünk történt.

Fejemet Cleopatra selymes hajába fúrtam. Lassacskán eltávolodtunk az ejtőernyős toronytól, a város fölé ereszkedtünk. A Fellegvár kékes árnya ráhasalt a Szamos völgyére, ami így – a város fényei ellenére is – sötétben feküdt. Hiába fürkésztem a Piata Victoriei után: Cleopatra tévesztette volna el az irányt?

– Hol a város, Cleopatra?

A cseléd a folyó fölé repült. Lassan megszoktam a sötétet, felismertem a hídat a Szamos fölött. De hol vannak a házak?

És hol a Malom-árokcsatorna?

– Kicsit lassabban, Cleopatra, ne repülj olyan gyorsan, nem látok semmit. ...

Kolozsvár aludt, s úgy tűnt, nem zavarja kései városnézése. Alattunk, a jól ismert épületek helyett, a portálok, a terek és kerületek helyén sátrak végtelenségbe vesző, kusza halmaza terült el, amelyek már nem őrizték az egykori utcák vonalát, hanem vaktában és összegabalyodva feküdtek. Minden irányban sátrak, sátrak, mindenfelé csak sátrak, és fölöttük, mint egy hatalmas kotlós tyúk, a Milicia Központi Felügyelőségének betonépülete magasodott.

Gombóc lett a torkomban.

– Mi történt itt, Cleopatra? Mindent leromboltak...

Kolozsvár aludt, ám egy helyen mintha építkezési terület sejtett volna, erős reflektorokkal világították meg. Cleopatra arrafelé szállt. Vagy száz milicista vigyázta az irdatlan halom törmeléket.

– Látod, Ilie – mondta a tündér –, mindig így csinálják, éjszaka dolgoznak, hogy a polgárok ne vegyenek észre semmit.

A fal egy darabja (vakolatának színéből ítélve a Telefonpalotához tartozhatott) éppen akkor omlott le egy hősies milicista energikus csákánycsapásai alatt. Némi távolságra tőle rengeteg, a mi gyárunkból származó csille várakozott. Majd minden úgy történt, ahogyan azt Pirvan a levélben megírta: a milicisták összeszedték a palota romjaiból a téglákat és megpakolták a csilléket. Mialatt a teli csillék elé fogott milicisták eltűntek a reflektor fényéből, újabbak érkeztek üres kocsikkal, és átvették amazok

helyét. Cleopatra röptében követte egy ideig az így kialakult menet útját. Eleinte, az egymás hegyére-hátára húzott sátrak tömege miatt, kanyargós úton haladtak. Lassan azonban a Telefonpalotától érkező téglacsillék mások mellé csatlakoztak, amelyek valószínűleg másik, hasonló telepekről érkeztek. A csilléket húzó vagy taszító milicisták sorai szemmel láthatóan duzzadtak, s csakhamar valóságos téгла- és milicistafolyam hömpölygött alattunk.

Már csak tíz perc volt hátra éjfélig, Cleopatra nyugtalanodott. Én mégis szívesen néztem volna az embereknek ezt a végeláthatatlan áradatát. ... Mennyi milicista! Még a Libás Ember sem hiányzott a sorból: Mulgareanu feltehetően egész Erdélyben mozgósította a Felügyelőségeket!

...És mennyi téгла! Eredetük most már kevésbé tűnt titokzatosnak: egész Kolozsvárt lerombolták, lebontották és lecsupasztították egyetlen halom egyforma téglára, s ezt a mi gyárunk nyolc ötéves terv alatt sem termelhette volna meg! De vajon merre özönlött ez a sok vagon? Merre?

Mert egy dolog biztos: a milicisták, nyilván a sötét miatt, elvétették az irányt! Csupán a Fellegvár és a Szamos fekvéséből ítélve akár a téglagyár, akár a körülötte lévő ipari körzet egészen máshol volt!

Már nem mertem Cleopatra-t kérdezősködéssel zavarni: mindenképpen sok időt veszítettünk és a szegény tündér mintha megrémült volna. ... Elhagyva a milicisták menetét, átrepültünk a Szamos fölött. Egy pillanatra még feltűnt a Fellegvár oromzata, azután hirtelen, magam sem értem igazán hogyan, a lombjavesztett erdő fölé értünk, amelyben az előbb eltévedtem, miután a Zsuzsivonat nyomát elvesztettem. És lám csak, e fák fölött előtűnk feltűnedeztek ama falaknak a csipkéi, amelyről a Fellegvárban már hallottam. Elég alacsonyan repültünk, így jól kivehettem a szekuritációs csoportjait, akik fel-le masíroztak a fal mentén.

– Azonnal állj meg, vagy lövök! – kiáltotta egy rekedt hang odalenn, és ugyanabban a pillanatban rövid géppuskasorozat szakította meg az éjszaka csöndjét.

– Mit lövöldözöl, te marha, nem látod, hogy Cleopatra vagyok?

Nem volt vesztegetni való időnk: mialatt a két szekus egymással veszekedett, mi már a tó vizében méregettük tükörképünket. Cleopatra megkönnyebbülve sóhajtott fel:

– Megérkeztünk, Ilie. Voila, a Barátság Temploma!

A Központi Felügyelőség tündére simán ereszkedett le a tó közepén nyugvó kis szigetre. A novemberi csípős levegőnek

nyoma sem maradt, a szigeten kellemes, meleg szellő fújdogált! A túlsó partot, onnan, ahol én álltam, már alig lehetett látni...

Leszálltam és ámuldozva néztem körös-körül:

-- Ez lenne a...

A csend és a béke megnyugtató. Nem hallottunk mást, csak a tó vizének lágy hullámzását. Egy neonreklámhoz hasonló, valószínűtlen fénysugár villant fel és hunyt ki rendszeres időközönként.

– Mi a neve ennek a tónak, Cleopatra?

– Ez a Barátság Tava. Figyelj rám, Ilie: most magadra hagylak, és amíg én elvégzem a dolgom, körülnézhetsz a szigeten és a Templom környékén, felőlem a kulcslyukon is beleshetsz, csak arra vigyázz, nehogy észrevegyenek! Ha kész vagyok, itt találkozzunk és visszaviszlek a városba, rendben?

– Rendben.

*

**

A Barátság Temploma közepes méretű, kör alakú építmény egy négyszögletű tér közepén, ahová éppen a Barátság Tavából kivezető márványlépcsőn lehet eljutni. A tér négy szögletében négy, meztelen ifjút ábrázoló bronzszobor áll, melyek a négy fő erényt szimbolizálják: nyugaton az Alázatosság, északon a Jóság, keleten a Szorgalom, végül délen a Demokratikus Centralizmus.

Ahogy közeledünk a Templomhoz, egyre tisztábban halljuk a Fiatalság szerenádja dallamait: néhány, az épület tetejére diszkreéten bedolgozott megafon napi huszonöt órában, non-stop közvetíti a szerenádót. Ennek a tetőnek körülbelül nyolc méter az átmérője, és távolabbról úgy tűnik, mintha néhány egyszerű tartóoszlopra támaszkodna. De közelről ámulva fedezhettem fel, hogy a hat oszlop valójában hat pompás kariatida, de mindegyikük karja kissé távolabb van a törzsüktől. Valamennyi kariatida bal kezében egy kalapács, jobb kezében egy sarló, oly módon, hogy egyikük sarlója mindig a másik kalapácsát keresztezi, ami a munkásosztály és a parasztság megbonthatatlan barátságát szimbolizálja.

Am a többi társadalmi réteg barátságáról sem feledkeztek meg. A fal mentén hat nagyobb domborművet helyeztek el, egyet egyet a kariatidák mögé. A példátlan múgonddal cizellált domborművek a híres erdélyi entellektüelek között az évszázadok hosszú során kiforrott barátságot idézik fel: az első dombormű címe

Castor és Polux, a másodiké Jézus Krisztus és Evangélista Szent János, a harmadiké Lenin és Trockij, a negyediké Tankréd és Klorinda, az ötödiké Szókratész és Alkibiádész, végül a hatodiké Hamlet és Horatio. A domborművek közötti teret girlandokkal díszítették, melyek száz meg száz elenfántcsontfehér eperjácint és ugyanilyen nagyságrendű gépfegyvercső összefonódásából keletkeztek. A girlandok és domborművek mentén sétálni valóban egyedülálló élmény volt. A szobrok szépsége, a kellemes klíma és a táj, melyet a kariatidák elegáns sziluettjei között a Barátság Tava védelmez, s ahol a Fiatalság szerenádjának kellemes dallamai minden lépésedet követik – mindez álmodozásra csábítja, és felemeli a lelket!

A Barátság Templomának nincsenek ablakai, van viszont egy főbejárata, mely dél-nyugatra néz, és pontosan az ellentétes oldalon, észak-nyugatra nyílik egy kis szolgálati ajtó. Magától értetődik, hogy a fő- és a szolgálati bejárat előtt a sarlók és kalapácsok egyesülésével alkotott lánc megszakad. Egy kis fülkében, melyet a szolgálati ajtó fölött az állatok barátságának szenteltek, egy-egy kitömött bárány és farkas látható, amint szívélyesen összeölelkeznek. Ennek a fülkének megfelel egy másik, ennél sokkal nagyobb a főbejárat fölött, benne rendkívül elmés, computerizált szerkezet segítségével a föld valamennyi nemzetének és vallásának barátságát sikerült ábrázolni: minden tizedik másodpercben megjelenik a fülkében két emberke, az egyik a bal oldali, a másik a jobb oldali üregből lép elő. Az emberkéken felismerhető nemzeti, felekezeti, valamint politikai meggyőződésbeli hovatarozásuk akár az arcuk, bőrük színe vagy ruházatuk, akár éppenséggel a személyi igazolványuk alapján. Nem létezik két ugyanolyan emberke; még két nagyon hasonló emberke esetében is, ha figyelmesen mindent sorra vesz a látogató, felfedezhet apró nüanszokat és különbségeket, amelyek elégségesek a különbözőség megállapítására. Valamennyi nemzetiség, politikai meggyőződés, betegség, vallás és mesterség megtalálható. Két emberke jelenik meg tehát a két szélső üregben, a fülke közepére érve a nézők felé hajolnak, majd mindketten megnyalják a másik jobb fülét, és eltűnnek a szemközti oduban; egy kis csengő jelzi az új pár érkezését. A szerkezet, a tetőn lévő megafonokhoz hasonlóan, éjjel és nappal non-stop üzemel, így a csengettyű tíz másodpercenkénti rövid jeladása fontos momentummá válik, enélkül a Barátság Temploma el sem képzelhető, miközben a számítógépek gondoskodnak arról, hogy egy bizonyos emberkepár addig ne találkozzon össze újból, amíg valamennyi kongruáció meg nem valósult. Nehéz megmondani, mennyi idő szükséges ahhoz,

hogy egy adott emberke az összes többi emberke fülét megnyalja: azt hiszem, dacára a ritmusnak, amely szerint a berendezés működik, ehhez így is legalább néhány hónapra van szükség, ha nem évekre... Ahhoz viszont, hogy beszámolhassak a fantasztikusabbnál fantasztikusabb lehetőségekről, melyeket a Barátság Fülkéje szünet nélkül produkál, elégséges, ha csupán azokat a párokat sorolom fel, akik azalatt a nagyon rövid idő alatt nyalták meg egymás fülét, amíg én ott ámuldoztam: egy észak-csádi muzulmán és egy ateista Ulan Batorból, egy influenzás szlovák és egy Los Angeles-i református esperes, egy kanadai eszkimó és egy német Namíbiából! A fülke és a bejárat között egy gyémántokkal ékesített aranyáblára a következő Mulgareanu-idézetet vésték:

„A VILÁG NÉPEINEK BARÁTSÁGA GARANTÁLJA AZ ÁLLAMI TERV TELJESÍTÉSÉT MINDEN TERÜLETEN”

Mulgareanu hadnagy összes művei VIII. köt. 6. fejt.

A tárgyilagosság megköveteli, hogy áttérjek annak az egy méter széles fríznek a leírására, amely a kariatidák feje fölött a Templomot körülöleli. Nem nagy örömmel állapítom meg, hogy a fríz, hajmeresztő ellentétben az épület többi részével, amit csodálatos eklektika jellemez, ahogy már eddig is láthattuk, de ez a fríz, mondom, maga a megtestesült ostoba ízléstelenség, és örök titok marad, hogyan férhet meg egy ilyen nagyságrendű emlékművön, mint a Barátság Temploma. A szemlélő először is az anyag és a stílus megválasztásán botránkozik meg, hiszen az arany-alapozású bizánci mozaik semmiképpen sem illik a kariatidákhoz, még kevésbé a kitömött állatokhoz. Másrészt a kivitelezés módja is hagy kívánni valót maga után. A fríz Apostolescu kapitány zszusvionatát igyekszik ábrázolni, amint az keresztülvágtat a haza hegyein-völgyein át. A zszusvionat, mint olyan, még csak-csak hasonlít az eredetihez, ahogyan Apostolescu kapitány is: az ő portréja az első vagonocska egyik ablakában tűnik fel. De a piktör vigyorgó arcképe, a következő ablakban túlságosan idealizált; egyáltalán nincsenek meg azok az ocsmány forradások, amelyek pedig annyira jellemzik; hasonlóképpen hiányoznak az ormótlan, elgennyesedett bibircsókok. Attól pedig, hogy a piktör háta görbe, teljesen eltekintettek! Röviden: ha egy naív és beavatatlan szemlélő csupán erről a képről ismerné a piktört, a lehető legtévesebb benyomás maradna meg benne a fiziognómiáját és jellemét illetően. Ennyit a frízről!

Szót kell még ejtenem arról a bizarr fényről, és amely időről-időre kigyullad, illetve elalszik: az óriási elektrikus reklámból árad, amelyet a fríz fölé, éppen a Templom tetején helyeztek el; nagy neonbetűk, mindegyik más és más színű, együttesen a következő szöveget adják:

BARÁTSÁG TEMPLOMA – CLUJ-NAPOCA MEGYE
VERUS AMICUS EST TANQUEM ALTER IDEM

*
**

A Barátság Templomának főbejárata előtti kis parkolóban két közlekedési eszköz várakozott gazdáira: Mulgareanu hadnagy fekete limuzinja és Apostolescu kapitány zsuzsivonata. Lábuji-hegyen osontam el mellettük, az ajtóhoz érve pedig egyik szememet a kulcslyukra tapasztottam. Őszintén mondom, először földbe gyökerezett a lábam az elébem táruló látványtól: az allegorikus szobrok és titokzatos oltárok helyett egy jól megvilágított, jól fűtött, amennyire csak lehet nyárspolgári szalonbelsőt fedeztem fel. De ha a bútorzatról nem is állapítható meg, hogy eleganciát és eredetiséget tükröz, a kis szalon hangulata mégis azt a biztonságérzetből és kényelemből, ha úgy tetszik, bensőségességből és jólétből fakadó vegyes benyomást sugározta, amely alapján nem állt távol egy templomtól, amely a Barátságot akarja szolgálni. A padlót a Szöktetés a szerájból-t ábrázoló puha szőnyeg fedte, azon egy kemény diófaasztal, amit zöld takaró borított, rajta egy játéktábla, Ki nevet a végén?, fölötte görnyedt két férfi háziköntösben és mamuszban. Hasonló ruházatuk ellenére is felismertem őket: egyikük a kajla piktör volt, a másik a Libás Ember. A kis szalon falait körös-körül, a padlótól a mennyezetig teleaggatták albán turistákat ábrázoló tablókkal, míg szemben, a kis szolgálati ajtó fölötti könyvespolcon harminc kötetben sorakoztak Mulgareanu hadnagy összes művei. Feljebb, a könyvek fölött egy falióra éjfél előtt hat percet mutatott.

– Istenemre, nem értelek, drága Mulghi...- a hang, Apostolescu kapitány jól ismert hangja, a kis szalon bal oldalán levő masszív dívány mögül jött, de a kulcslyukon át nem láthattam mindent. Apostolescu lustán elnyúlva, távolba révedő tekintettel, egy férfi szénkefe fűrtjeiben babrált, aki éppen előtte, a szőnyegen térdelt, fejét Apostolescu mellkasán nyugtatva.

– Istenemre nem értelek, Mulghi drága... – ismételte meg Apostolescu kapitány. Heteken és hónapokon át nyúltál és ke-

serítetted meg napjaimat ezzel a rögeszmével, és nem mondhatod, hogy nem hagytalak kedvedre cselekedni, vagy hogy nem kaptál meg minden segítséget, amire szükséged volt: a Milícia és a Securitate egész állománya a rendelkezésedre állt, ami azért nem semmi! A behívások mai állását tekintve, drága Mulghi, ez Erdély aktív lakosságának nem kevesebb, mint nyolcvan százalékát jelenti! Hogy ne is említsem az adminisztratív intézkedéseket, melyeknek köszönhetően hozzáférhető az egész nyersanyagállományhoz: gyakorlatilag egyetlen végtelen folyamattá vált az egész! ... És most, mindennek a végén ahelyett, hogy elégedett lennél, siránkozol, mint egy csecsszopó. ... Istenemre, nem értelek. ...

A Libás Ember dobott a kockákkal, lépett a bábujával, majd a dívány felé fordult. Még a Barátság Templomában sem tudott megszabadulni füstszínű szemüvegétől, és attól a mániájától, hogy gallérját felhajtva viselje.

– Hagyd Apostolescu, így csak a mája hízik – mondta a Libás Ember. – Ez a Mulghi nyafog, és kész! Mások elégedettek lennének egy sokkal kisebb piramissal is, és nem zaklatnák barátaikat ilyen nyavalygásokkal.

Zavart csend telepedett a kis szalonra; s habár a Barátság Fülkéjében lévő kis csengő kétszer is jelzett, egyikük sem szólt. A szénfekete fűrtök gazdája, aki pedig nem volt más, mint maga Mulgareanu hadnagy, felemelkedett. A többiekhez hasonlóan ő is háziköntöst viselt, lábait úgyszintén mamusz melengette. Még így, egyenruha nélkül is tiszteletet és félelmet ébresztett kemény és hideg arca: csak éppen itt, a Templom meghitt levegőjében, biztonságban érezve magát az állampolgárok indiszkrét pillantásai elől, csak itt veszített valamit testének, mozdulatainak jellegzetesen feszes, katonás fűrgeségéből és fegyelmezettségéből, néha kifejezetten lomhának mutatkozott.

Most a piktör lépett, miközben türelmetlenül noszogatta a Libás Embert, folytassa a játékot. De az hátat fordított neki; füstszínű napszemüvegét a hadnagyra szegezte.

– Drága barátaim, távol álljon tőlem, hogy kedveteket vegyem, hiszen csakis a dicséret és az elismerés hangján szólhatok mindarról, amit tettetek – mondta Mulgareanu. – De hát... a történetek után ismét meg kell beszélni, nem értitek? Milyen igazságtalanul gúnyolódtok. ...

Mulgareanu hadnagy hangja rekedt volt, és fáradt.

– Jó, Jó, drága Mulghi – szólt Apostolescu, – de amit te mondasz, nem más, csak egyszerű feltételezés, egyszerű hipotézis a többivel egyetemben, mert meg akarod kérdőjelezni azt a közös

erőfeszítést, amely gyakorlatilag példa nélküli a történelemben, ami...

– Csak volt egy egyszerű hipotézis – helyesbítette Mulgareanu a kapitányt – csak volt tegnapig, de ma már bizonyosság! Nekem sem könnyű, hidd el, Apostolescu. ...

– Miféle bizonyosság az, ha még azt bizonyíthatjuk, hogy egy almáról van szó? De mondjuk, tényleg alma volt, egy előrehaladott rothadási stádiumban lévő alma: honnan tudod, ez éppen ugyanaz az alma, amit én adtam neki?

– Honnan tudom... honnan tudom... – kapkodta a levegőt Mulgareanu és a mennyezet felé pislogott. Apostolescu, kérlek, hidd el, nekem is kényelmesebb, sokkal egyszerűbb lenne eltusolni az egészet. Őszintén mondom, amikor feljött az irodámba a Marcel Cachin utca lerombolásával megbízott szektorista, és megmutatta azt a különös csomót, amit a törmelékek alatt talált... oh, drága barátaim, nektek is felfordult volna a gyomrotok, olyan rothadt volt, olyan ocsmányul bűzlött... Akkor nyomban azt gondoltam, kidobom a szemétkébe, nem törődök veled egy percig sem, elfelejtem, de nem így történt, és most már túl késő...

– Micsoda – szölt a Libás Ember –, azt akarod mondani, hogy elküldted azt a mócsingot a laborba?

– Pontosan azt tettem – helyeselt Mulgareanu –, és éppen ma reggel kaptam meg a Felügyelőségen a kriminológiai ügyosztály laboratóriumából az analízis eredményeit és... és most már minden kételynek vége! Barátaim, az eredmények kategorikusak, most már bizonyos, Apostolescu: az a rohadvány abból az almából maradt, amit te annak idején a téglavetőnek ajándékoztál; Cirleau valószínűleg elásta az almát az udvaron, és most nézheted, mi lett belőle! Hat hónap elég volt, hogy elemeire bomoljék, hogy megsemmisüljön, hogy a földdel egyenlővé váljék... Mondd meg nekem Apostolescu, kinek jutott volna eszébe ez fél évvel ezelőtt? Vajon nem ugyanerre a sorsra jut minden? Az ember lelkes kezdeményezései nem olyannak tűnnek-e, mint egy friss alma? De mi haszna, ha végül az Idő gondoskodik arról, hogy az egész hitvány és rothadt maradvánnyá váljon? Mi haszna, mondd meg, mi haszna?

De Apostolescu nem hatódott meg a hadnagy emelkedett mondataitól:

– Nézd, mi a helyzet, drága Mulghi – mondta kissé unott hangon a kapitány – ha feltesszük is, hogy igazad van, hogyan hasonlíthatasz össze egy egyszerű almát, amit ráadásul minden elővigyázatosság nélkül a földre ástak anélkül, hogy bebalzsamozták volna, bármiféle szertartás nélkül, csak úgy, egye-

nesen a földbe: hogyan hasonlíthatsz össze egy ilyen almát egy piramissal, ami kemény és erős téglákból készült?

– ...Ráadásul ha csak a tisztán mennyiségi szempontból lenne szó – egészítette ki a Libás Ember, a kapitány segítségére sietve. – Végtére is, mi más egy alma, ha nem elhanyagolható dimenziók bizonyos nedves közege?

– Nagyon picike alma volt – tette hozzá gyorsan Apostolescu – gondolj csak bele, mi van, ha Cirleau már beleharapott egyszer, tehát eleve nem lehet szó másról, mint egy darab almáról, egy darabka almáról...

– ...Míg a te piramisod ... – folytatta a Libás Ember, – tudod mit, Mulghi? Számoljunk egy kicsit: egyetlenegy téгла értéke kábé tízszer nagyobb mint egy almáé. Így van?

– Így – egyezett bele Mulgareanu.

– Nagyon jó. És gondolj arra, hogy a téglagyár egész termelését beleöltük a piramisba, és így is csak kinnal-szenvedéssel biztosíthattuk a szükséges téglamennyiség nyolcgegzshatezrelékét! Gondolj bele, milyen gigantikus beruházás! Szédületes! Ez az a momentum, amikor én szolgálhatok pontos adatokkal!

És a Libás Ember kitárta háziköntösét, alkalmasint néhány pillanatra kisebb libatollfelhőbe burkolózva. A pelyhek lassan a szőnyegre szálingóztak, a Libás Ember pedig egy ív papírral került elő. Ezt olvasta fel:

– Lássuk csak, ... a munkák helyzete a hónap elején... tehát folyó hó október harmincegyedikéig a Mulgareanu-piramis megvalósításának felhasználásra került nyolc megyei jogú város, tizennégy város és kilencvenkettő falu, mindezt összegezve a neveden van egy kompakt és masszív téglatömeg, ami megfelel Erdély kábé háromnegyedének, és te ezt hasonlítod össze egy jelentéktelen almával, amit ráadásul majdnem teljesen elfogyasztottak! De jó, mondjuk, a lerombolt helységek statisztikája kissé absztrakt, nem túl pontos, rendben! Hasonlítsuk össze akkor Kheopsz piramisával, te magad mondtad, ezt vegyük összehasonlítási alapul, hogy még magasabb piramist építsünk.

– Engem ez érdekel – rezzent fel a hang – azt mondd meg, nagyobb már az én piramisom?

A Libás Ember elégedetten mosolygott:

– Miféle kérdés ez is? Hagyjuk a számokat beszélni: Mulgareanu piramisa kilencvennyolcgegzshatszázszor szélesebb és kábé nyolcszáztizenhategzshat kilencszázharmincnégszer mélyebb mint a Kheopsz-piramis. Számolj egy kicsit te magad is: szerény méretei ellenére, ma bármelyik óvodás tudja, ki az a Kheopsz – ráadásul háromezer évvel a halála után!

Ha figyelembe vesszük a te piramisod méreteit, nem látom be, hogy a 'Mulgareanu' miért ne lehetne a legismerősebb szó a két-háromszázezer évvel későbbi óvodások számára! Következésképpen semmiféle ok nincs a türelmetlenségre, és engedj meg, hogy egy tanácsot adjak: hagyd a fenébe Cirleau almáját, csak árt az idegeidnek!

Míg a Libás Ember tirádázott, a kulcslyukon keresztül megfigyeltem jellemét, amely felélénkült és érzékenyült, s bár hideg volt és kemény, mégis átittatták a barátság meleg érzései. A hadnagy szinte zavarban érezte magát, hogy időnként kifejezte fenntartásait és kétségeit.

– Lehet, hogy igazad van – mondta Mulgareanu, miközben Apostolescu díványa és az asztala között fel s alá járkált –, bizonyosan igazad van, de ne vedd rossz néven, ha a Barátság Templomának területén, ahol őszinteség uralkodik, éppen itt találtam illendőnek, hogy barátaimmal megoszsam a megrázó élményt, amit annak az almacsutkának a felfedezése jelentett nekem! Tudnotok kell, hogy fiatal koromban, még az illegalitás idején, alapvetően foglalkoztatott és gyötört az élet kurtaságának problematikája, mint ahogy általában is a tárgyak létének törékenysége, különösen ami az embert illeti: csak hogy egy példát említsek, íme, mit írtam például negyvenhárom őszén, egészen pontosan szeptember nyolcadikán...

Mulgareanu hadnagy lábujjhegyre állt mamuszaiban, a szolgálati ajtó fölötti polcra levette összes műveinek harmadik kötetét, a mutatót böngészte, s amikor megtalálta a keresett bekezdést, megköszörülte torkát és a következő sorokat olvasta fel:

– Szeptember nyolcadika reggel... Arra gondolok, hogy az anyaszült ember élete rövid, ám tele van gondokkal. Megszületik és leszakítják, mint egy virágot; szalad és eltűnik, mint egy árnyék." Az idézetnek vége. Tudjátok meg, hogy ez a gondolat, mint vörös fonal húzódik végig az Életművemem!

– Olvass még... – erősködött a piktör, miközben a Ki nevet a végén? tábláját a lehető legtávolabbra tolta; feszülten figyelte a hadnagyot.

Mulgareanu elpirult a hízelgéstől:

– Nagyön szívesen.

Helyére tette a harmadik kötetet, leemelte a hetediket, amit találomra ütött fel, majd ezt olvasta:

– Az utóbbi évek tapasztalata, továbbá a komplex faktorok objektív analízise arra tanítanak, hogy az ember halála után feke marad; ahogy elpárolog a víz a tóból, ahogyan elfogynak és kiszáradnak a folyók, úgy fekszik az ember és nem kel fel többé.

Az idézetnek vége. Ezt ötvenkettő február negyedikén írtam volt. És így tovább, láthatjátok tehát, miért ragaszkodom annyira a piramishoz: egy kellően nagy és erős temetkezési emlékmű a leghatásosabb oltalom a balvégzetű természeti hatás ellen, ami nem más, mint az Idő! Az Idő mindent elemészt, az idő, amely bebizonyította kegyetlen hatalmát az almán, amelyet te, Apostolescu ajándékoztál a téglavetőnek. Tudjátok meg, drága barátaim, egyáltalán nem rossz ötlet, hogy a piramis, ami az én ötletem volt, az én nevemet viselje: ebben a mi közös akaratunk megnyilvánulását látom, mindannyiunkét, hogy ellenálljunk az Idő pusztító hatalmának! Nem tagadom, ehhez hasonló gondolat megvalósítása érdekében mozgósítanunk kell az összes energiánkat, amivel csak rendelkezünk, ezért is hallotok amellett érvelni, hogy az állami tervet minden területen és az előírt mutatóknak megfelelően kell teljesíteni. Nem akarok nagyképűsködni, sem szeszélyeskedni, ez a jelenlegi stádium imperativusza, mivel csak így lehet jó minőségű piramist létrehozni! Legalábbis én nem ismerek ennél jobb módszert!

Egy pillanatra elléptem a kulcslyuktól: elszibbadt a derekam. A Barátság Fülkéjében egy Tulcea megyei vegetáriánus és egy bangkoki mészáros nyalták meg egymás fülét. A Barátság e két szélső üregének a homályában feltűnt a következő pár. A tó felől fujdogáló kellemes szellőtől felélénkülve hajoltam vissza a kulcslyukhoz, miközben Apostolescu kapitány így kiáltott a hadnagy felé:

- Milyen szép szövegek és mind tele szellemmel! Olvass még valamit!...
- Melyik kötetből? – kérdezte Mulgareanu hadnagy.
- Amelyikből akarsz!
- Azt már nem, nektek kell megmondanotok, én olyan nehezen tudok választani... Itt van például a "Beszéd a Központi Felügyelőség felújítása alkalmából", ez jó lesz?
- Igen, igen, ezt akarjuk! – kiáltozta boldogan tapsolva a három barát.

Mulgareanu hadnagy kinyitotta a kezében lévő könyvet a megfelelő helyen, és néhány mély belégzés után szavalni kezdett:

– „Lenni vagy nem lenni: az itt a kér...” – de a mondatot nem fejezhette be, a falóra beléfojtotta a szót: éjfél ütött. Mulgareanu gyorsan visszatette a könyvet a polcra, és nagy áhitattal hallgatta végig a tizenkét gongütést. Még a gazdája köpenyéből kikandikáló libát is meghatotta a pillanat magasztossága. Pontosan abban a másodpercben, amikor a tizenkettedik ütést hallottuk, kinyílt a szolgálati ajtó és megjelent Cleopatra! Úgy volt felöltözve, mint ahogyan először láttam a Barbusse utcai lakásban: hosszú,

szennyes, a padlót söprő kötényt, és bolgár szokás szerint a sarkainál rézszegecsekkel feltűzött fejkendőjét viselt. Cleopatra hatalmas ezüstpárat tartott, azon rögtön felismertem, a Direktor csokoládéit: milyen különös utat járhattak meg ezek a finomságok is! A Direktor elvtárs zsebéből az én zsebembe, onnan a kapitány egyenruhájának a zsebébe, onnan Cleopatra tálcájára, a tálcáról pedig egyenesen a piktor feneketlen gyomrába jutott, holott az történt, hogy a szerencsétlen tündér már a bejövetelkor elrontotta a dolgot, ugyanis nyomban mellé állt a piktor, aki már ki is tátotta a száját, hogy a Direktor elvtárs csokoládéját befalja. A Libás Ember, Mulgareanu és Apostolescu sorban álltak a piktor háta mögött, egykedvűen nézték az elszabadult harácsolást.

– Lassan a testtel, te piktor, mások is szeretik a csokit – mondta a Libás Ember a piktor vállait paskolva. Amaz felemelte a fejét és nagy bőfögések közepette visszatért a helyére; szakállán és nyakán szétkenődött csokoládé. A másik három barát testvériesen elosztotta a keveset, ami még maradt, majd Apostolescu kapitány szólalt meg:

– Drága barátaim, úgy vélem, Mulghi felolvasása teljesen kielégítette szellemi igényeinket, Cleopatra pedig csömörig kényeztette gyomrunkat a tálca rakományával, amit volt szíves nekünk behozni. Miért is ne javasolnám, hogy a néhány órácskát, ami napfelkeltéig még hátra van, Higiénia istennő oltárán áldozzuk fel. Nektek mi a véleményetek?

– Javaslatod, Apostolescu, mint mindig, ihletett és tünelmes! – szavalt a kórusban a másik három.

– Drága Cleopatra, kérlek tehát, tedd a kötelességed!

Cleopatra kilépett a szalonból az üres tálcával. A kapitány és a hadnagy ama asztal alól, amelyen a Ki nevet a végén táblája feküdt, egy kádat húzott elő, amit én addig nem is láttam, mivel a zöld terítő elfedte. A két tiszt a szoba közepére állította a kádat, majd vetkőzni kezdtek. A piktor és a Libás Ember követte amazok példáját: háziköpenyüket és a mamuszt a díványra rakták. A köpeny fogságából kiszabadult liba szabadon futkorászott a szobában, mi alatt a négy meztelen férfi a kádhoz lépett, és csendben várakozott a Központi Felügyelőség tündérére. Ő nem is késlekedett, és egyik kezében egy vödör hideg, másik kezében egy vödör lobogó-forró vízzel azon nyomban megjelent. A szorgos Cleopatra beleöntötte a vizet a kádba, miközben letörölte izzadt homlokát. A férfiak előbb csupán a jobb lábukat mártották a vízbe, utána a másikat is, elhelyezkedtek körben a kád szélén, szép lassan csúsztak le, s így én – onnan, ahol álltam, – nem láthattam csak négy fejet kiemelkedni a kádból, körös-körül pedig kellemes, meleg gözfelhőt.

Cleopatra szégyenlősen köhintett:

– ...Éppen negyed órával múlt tizenkettő, kapitány úr ...

– Elmehetsz Cleopatra, köszönöm... – mondta Apostolescu.

– Most már magunk is megleszünk.

– Akkor a vizontlátásra, kapitány úr!

– Vizontlátásra, Cleopatra. Akkor holnap!

Cleopatra elhagyta a szalont, a szolgálati ajtót gondosan becsukta maga mögött.

Mulgareanu hadnagy a falon lévő órára pillantott:

– Sajnos barátaim, ma nem tudok túl sokáig maradni.

Nagyon nehéz nap vár rám.

– Oh, mindig a munka, a munka, és újra a munka – elégedetlenkedett Apostolescu kapitány. – Drága Mulghi, miért vagy ilyen szigorú saját magadhoz, miért? Mikor tanulsz meg végre igazán lazítani a barátaid társaságában, hogy ne állandóan a másnapi feladatok körül járja az eszed?

– Nagyon jól tudod, Apostolescu, mennyire szeretek háromtokkal fürdőzni – mondta Mulgareanu, miközben a Libás Ember a hátát szappanozta – de pont ma reggel valami nagyon fontosat kell elintéznem: minthogy elkészült a piramisom, elmehetek végre munkalátogatásra a téglagyárba, hiszen már nincsen szükségem a téglákra. A Direktor pontban hatkor vár. Persze ha akartok, eljöhettek ti is velem, nem fogjátok megbánni...

Részlet Valentin Lustig:

Piramida lui Mulgareanu c. regényéből.

Szeged

Fordította: Pató Attila